

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- * “Фтизиатрия” – М.И.Перельман,И.В.Богадельникова 2010 Москва
- * “Туберкулез” – Ф.В.Шебанов 1981
- * www.niqma.ru
- * www.google.ru
- * *“Туберкулездің ажыратпалы диагностикасы” кітабы*

ВИЧ инфекцияланған науқастардағы туберкулез

- Соңғы жылы вич инфекциясын жұқтырған науқастардың 60 пайызында иммундытапшылыққа байланысты туберкулез дамиды. Бірінші болып вич ті жұқтырғандардың жартысынын көбінде бір жыл ішінде туберкулез дамиды.
- Ал бірінші болып МБТ инфекциясың жұқтырып кейін вич пен ауырғанда саны жылына 5-10 пайыз.

ҚОРЫТЫНДЫ

- Өкпе туберкулезі және оған ілесе жүретін басқа аурулардың дамуы өте жиі кездеседі, оған себеп болып организмнің иммунды тапшылық жағдайы, антиденелердің түзілуінің төмендеуі, лейкоциттердің фагоцитралы қызметінің бұзылуы әсер етеді. Сол себепті организмнің МБТ ға қарсы тұру қабілеті төмендейді.

КЛИНИКАСЫ

- Ілесе жүретін ауруларда олардың клиникалық белгілері құбылмалы болумен ерекшеленеді. Ойық жарамен ауыратын науқастарда туберкулез айтарлықтай әлсіздікпен, тәбеттің төмендеумен, дене салмағының азаюымен, орталық нерв жүйесінің және басқада ағзаларының қызметтерінің бұзылуымен, асқазан және ішек секрециясының, бауыр және ұйқы бездері қызметінің бұзылуымен қабаттасып өтеді. Туб үдемелі ағымда өтуінде ем қолданудың қиындығына байланысты туберкулезге тән улану және өкпенің зақымдану белгілері пайда болды.

- Спецификалық емес қабынулар диссеминирленген және фиброзды-кавернозид, цифрротикалық өкпе туберкулезінің морфологиялық және клиникалық компоненті болып табылады. Осындай қабыну процессінің одан әрі удемелі дамуы өлімге әкелуі мүмкін.
- Туберкулез кезіндегі созылмалы спецификалық емес бронхөкпелік қабыну ауруларына созылмалы бронхит, бронхоэктаз, эмфизема, созылған пневмония жатады.

Емі

- Вич инфекцияланған науқастың туберкулездің ерте сатысындағы емі вич инфекцияланбаған туберкулез емінен айырмашылығы жоқ, такими же остаются принципы терапии. Антитретовирусты препараттар әдетте қолданылмайды. Егер туберкулез дер кезінде анықталмаса, процестің жайылмалы турге ауысуы және бұл кезде жасалған емнің көмегі болмайды. Вич инфекцияланған науқастың Туберкулездің кеш сатысында туберкулез терапиясының стандартты схемасы бойынша емделеді. Туберкулезге қарсы препараттарды кей жағдайларда антитретовирусты препараттармен бірге қосып тағайындайды, бырақ кейбір антитретовирусты препараттармен изониазид, этамбутол, этионамидтерді бірге қосып тағайындау неротоксикалық әсер көрсетеді.

Емі

- Туберкулез және қант диабетімен ауыратындарға комплексті ем қолданылады. Диабеттің өзінің емімен қатар туберкулезге қарсы химиотерапия қолданылады.
- Физиологиялық диета, күніне алты рет тамақтану және инсулиннің оптимальді дозасын қолдану.
- Сulfаниламид туындыларымен/растинол, оранил/ емдеу.
- А, В тобы, С витаминдері және кальций препараттары.

Туберкулез және асқазан, 12 елі

- Туберкулезбен ауыратын науқастарда жара ауруының дамуы немесе керсінше, жара ауруы фонында туберкулездің дамуы болады. Асқазан және он екі елі ішектің ойық жарасымен ауыратын науқастарда туберкулездің жиелігі 6-9 есе жоғары. Ойық жарамен ауыратын науқастар арасында өкпе туберкулезімен 30-50 жастағы адамдар жиі ауырады.

Киникалық

- Киникалық көріністері аз көрінеді(маловыраженный). Әлсіздік, тәбеттің төмендеуі, тершендік, субфебрильді температура, кеуде аймағында ауру сезімі, жөтел. Көп дәрігерлер бұл симптомдарды диабеттің өзінің клиникалық симптомдары ретінде қарастырып бұл науқастарда туберкулез дамығандығы туралы ойламайды, сол себепті бұл науқастарға қосымша рентгенологиялық зерттеу жүргізу керек.

▪Атап айтқанда, гидрокортизонның көп бөлінуі иммунитеттің төмендетеді. Туберкулезді улану/интоксикация/ салдарынан асқазанның кілегей қабатының трофикасы, қышқылды пептидті факторлары бұзылады, ол әсіресе, ішімдікке салынғандарда байқалады, туберкулезге қарсы қолданылатын кейбір препараттардың жергілікті асқазанға әсері туберкулезбен ауыратын науқастардың асқазанда қабыну үрдісін тудырады одан кейін ойық жара түзілуі мүмкін.

▪Қант диабеті кезінде көбіне инфильтративті туберкулез кездеседі, инфильтративті туберкулез әдетте көлемі үлкен/крупный/, бұлттарізді өкпе тінінің ыдырауымен көрінеді. Қазіргі уақытта туберкулезді ерте анықтап оны эффективті емдеу арқасында, диабетпен ауыратындар арасында жедел дамидын туберкулез формасының саны төмендеп, казеозды пневмония даму қаупы жоғалды, бырақ өкпе туберкулемасы бар науқастарда жиі анықталып жатыр. Диабетпен ауыратын науқастарда туберкулездің симптомдары аз кездесуіне байланысты ауруды дер кезінде анықтау үшін кеуде клеткасының рентгенологиялық зертеулерін жиі өткізіп тұру қажет.

